

PROGRAM **PROFILAKTYKI**

Szkoły Podstawowej nr 3
im. św. Stanisława Kostki
w Rybniku

PODSTAWA PRAWNA

- Konstytucja RP z 2 kwietnia 1997 r.(Dz. U. Nr 78, poz.483 ze zm.);
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2015 r.)
- Ustawa z dnia 26 stycznia 1982 r. *Karta Nauczyciela* (Dz. U. z 2016 r. poz. 1379)
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 czerwca 2016 r. zmieniające rozporządzenie w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (Dz. U. poz. 895);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 maja 2013 r. w sprawie nadzoru pedagogicznego (Dz. U. z 2013 r., poz.560);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno–pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. z 2013 r.poz.532);
- Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120, poz.526 ze zm.);
- Europejska Karta Praw Człowieka;
- Ustawa z dnia 29 lipca 2000 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r. w sprawie zakresu i form prowadzenia w szkołach i placówkach systemu oświaty działalności wychowawczej, edukacyjnej, informacyjnej i profilaktycznej w celu przeciwdziałania narkomanii; (Dz. U. poz. 1249);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczególnych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych; (Dz. U. poz. 843);
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 24 lipca 2015 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym; (Dz. U. poz. 1113);
- Statut szkoły.

I WSTĘP

Szkolny program profilaktyki uwzględnia treści kształcenia dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów oraz potrzeb środowiska szkolnego i lokalnego. Jest on zintegrowany ze Statutem Szkoły i Programem Wychowawczym. Adresatami szkolnego Programu Profilaktyki są uczniowie, ich rodzice, wychowawcy, nauczyciele, a także inni pracownicy szkoły. Program opisuje w sposób całościowy wszystkie treści i działania o charakterze edukacyjnym wychowawczym, profilaktycznym i opiekuńczym.

Najogólniej ujmując *profilaktyka* jest procesem, który wspiera człowieka w prawidłowym rozwoju i zdrowym życiu. Jest także jednym ze sposobów reagowania na rozmaite zjawiska społeczne, które oceniane są jako szkodliwe i niepożądane. Profilaktyka jest więc działaniem, które ma na celu zapobieganie pojawieniu się i rozwojowi danego zjawiska w konkretnej społeczności. Drugim, równie istotnym elementem profilaktyki jest promowanie alternatywnych zjawisk w stosunku do tych, które usiłuje się wyeliminować oraz wzmacnianie czynników chroniących przed rozwojem zagrożeń.

II PROFILAKTYKA W SZKOLE

Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Edukacji Narodowej z dnia 18 sierpnia 2015 r., szkoły prowadzą systematyczną działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną w celu przeciwdziałania narkomanii¹.

Działalność ta obejmuje działania uprzedzające, mające na celu przeciwdziałanie pojawieniu się zachowań ryzykownych, charakteryzujących się nieprzestrzeganiem przyjętych dla danego wieku zwyczajowych norm i wymagań, niosących ryzyko negatywnych konsekwencji dla zdrowia fizycznego i psychicznego ucznia oraz jego otoczenia społecznego.

- **Działalność wychowawcza** w szkole polega na prowadzeniu działań z zakresu promocji zdrowia oraz wspomaganie ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości w sferze fizycznej, psychicznej, społecznej i aksjologicznej. – ukierunkowanej na zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, w tym docenienie znaczenia zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.
- **Działalność edukacyjna** w szkole i placówce polega na stałym poszerzaniu i ugruntowywaniu wiedzy i umiejętności u uczniów, ich rodziców lub opiekunów, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia.
- **Działalność informacyjna** w szkole i placówce polega na dostarczaniu rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem niebezpiecznych środków i substancji, skierowanych do uczniów oraz ich rodziców lub opiekunów, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły.
- **Działalność profilaktyczna** w szkole polega na realizowaniu działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.

W szkole będą prowadzone działania profilaktyczne na poziomie **profilaktyki uniwersalnej**, polegającej na podejmowaniu działań, których celem jest wspieranie

¹ Dziennik Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej, Warszawa 2015, poz. 1249

wszystkich uczniów w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych.

W przypadku zdiagnozowania zachowań problemowych będą podejmowane działania z zakresu **profilaktyki selektywnej**, mające na celu wspieranie uczniów, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych.

Działania z zakresu **profilaktyki wskazującej** są skierowane do uczniów szczególnie zagrożonych rozwojem problemów wynikających z używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych lub nowych substancji psychoaktywnych. Realizatorzy działań *profilaktyki* wskazującej wymagają specjalistycznego przygotowania w zakresie pomocy psychologicznej lub terapii, a terenem ich działania są w szczególności poradnie specjalistyczne lub placówki resocjalizacyjne, do których kierowani będą uczniowie należący do tej grupy ryzyka.

III OKREŚLENIE PODMIOTU DZIAŁAŃ

Podejmowane działania są kierowane do uczniów, ich rodziców, wychowawców, nauczycieli, a także innych pracowników szkoły. Ze względu na różnorodne problemy i potrzeby, do każdej grupy adresowane są inne działania.

Do Szkoły Podstawowej nr 3 im. św. Stanisława Kostki w Rybniku uczęszcza obecnie 406 **uczniów** w wieku od 6 do 12 roku życia. Dzieci w tym wieku zaczynają doznawać intensywnego oddziaływania świata zewnętrznego, uczą się nawiązywania relacji z osobami spoza rodziny, bazują na osobistym doświadczeniu, nabywają wielu sprawności. Na tym etapie nasilają się też wpływy rówieśnicze. Zdarza się eksperymentowanie z substancjami psychoaktywnymi. Obserwacja rzeczywistości pokazuje stale wzrastające zagrożenia płynące z różnych źródeł, które za pomocą mediów docierają do wszystkich środowisk. Potencjalnie zagrożonym rozwojem nałogowego stylu życia jest każdy człowiek, szczególnie dzieci i młodzież, które są w fazie poznawania i wybierania wartości, kształtowania charakteru.

Pragniemy, by **rodzice** byli partnerami szkoły w zakresie podejmowanych działań profilaktycznych. Silna więź z rodzicami jest jednym z ważniejszych czynników chroniących. Cytując Krzysztofa Wojcieszka: "ta szkoła będzie sprawcza profilaktycznie, która będzie wspomagać rodziców w ich zasadniczej roli pierwszych wychowawców"².

Jakość kontaktów z rodzicami wyznacza jakość wszystkich innych kontaktów. Obraz miłości wzajemnej rodziców wyznacza model miłości ich dzieci. W tym jednym czynniku spotyka się wszystkie pozostałe, dlatego jest on tak zasadniczy. Rodzice to profilaktyczni cudotwórcy. Nikt i nic nie może się z nimi równać, ich wpływ jest decydujący. Szkoła ma możliwość wzmacniania więzi między dziećmi a rodzicami na wiele sposobów, np.:

- okazywanie szacunku rodzicom, jako pierwszym wychowawcom,
- wstrzymywanie się z wszelkimi uwagami na temat rodziców wobec ich dzieci, a zwłaszcza wobec klasy dziecka,

² K. Wojcieszek: Wygrać życie. Szkolny program profilaktyki. Kraków 2002. Rubikon, s 44

- organizowanie na terenie szkoły grup warsztatów wychowawczych dla rodziców (np. wg programu „szkoła dla rodziców i wychowawców”),
- efektywne wykorzystanie wywiadówek w celu wzmocnienia więzi rodziców i dzieci;
- realna współpraca z rodzicami na terenie szkoły,
- wykorzystanie różnorodnych umiejętności rodziców³.

Wychowawcy i nauczyciele są głównymi realizatorami zaplanowanych zadań. Ważne jest też, by doskonalili swoje kompetencje w zakresie budowania relacji z uczniami i ich rodzicami, poszerzali wiedzę na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków niedozwolonych oraz postępowania w tego typu przypadkach.

W stosunku do **innych pracowników szkoły** adresowane są głównie działania o charakterze informacyjnym, polegające na dostarczaniu informacji na temat zagrożeń oraz obowiązujących procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia.

³Tamże

IV INSTYTUCJE WSPIERAJĄCE SZKOŁĘ W REALIZACJI PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ

- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Rybniku: badania, opinie, orzeczenia, zajęcia terapeutyczne, terapie indywidualne, szkolenia dla nauczycieli, prelekcje dla rodziców;
- Sąd Rejonowy w Rybniku: wgląd w sytuację wychowawczą w rodzinie, wydawanie postanowień dotyczących sytuacji prawnej i opiekuńczej, ustanawianie nadzoru kuratora w rodzinie;
- Komenda Miejska Policji w Rybniku/Komisariat Policji: pomoc w rozwiązywaniu trudności wychowawczych, opiekuńczych, interwencja w sytuacjach trudnych, pogadanki dla uczniów nt. bezpieczeństwa na drodze, profilaktyki zagrożeń itp.;
- Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Psychoterapii: zapewnienie miejsca pobytu rodzinom będącym w trudnej sytuacji;
- Ośrodek Pomocy Społecznej: wywiady, pomoc materialna, dożywianie, pomoc w rozwiązywaniu trudności wychowawczych;
- Zespół Interdyscyplinarny ds. Przemocy: udział w pracach grupy roboczej zajmujących się procedurą Niebieskiej Karty;
- Stowarzyszenie na Rzecz Pomocy i Wspierania Dzieci „Uskrzydleni” (Świetlica Środowiskowa): opieka, dożywianie, organizowanie czasu wolnego;
- Związek Harcerstwa Polskiego: pomoc z zorganizowaniu czasu wolnego, organizowanie wypoczynku letniego dla dzieci;
- MOSiR: wypoczynek letni dzieci;
- Urząd Miasta: finansowanie warsztatów, spektakli i innych przedsięwzięć profilaktycznych;
- Sanepid, Regionalne Towarzystwo Oświaty Zdrowotnej w Rybniku: prelekcje, programy prozdrowotne, wycieczki (kl. III);
- Poradnia Zdrowia Psychicznego;
- Rada Dzielnicy: paczki z okazji Mikołaja, dofinansowanie do półkolonii;
- Państwowa Straż Pożarna: monitorowanie próbnych alarmów ewakuacyjnych,
- inne, nie wymienione wyżej instytucje oraz specjaliści, w zależności od potrzeb.

V OKREŚLENIE CZYNNIKÓW RYZYKA I CZYNNIKÓW CHRONIĄCYCH

Głównym celem profilaktyki jest ochrona przed zagrożeniami, zatem należy zwrócić uwagę na to, co do tych zachowań prowadzi, a co stanowi zabezpieczenie przed nimi. Te cechy jednostki i środowiska, które sprzyjają podejmowaniu zachowań ryzykownych nazywamy czynnikami ryzyka, natomiast te, które zwiększają odporność człowieka na działanie czynników ryzyka nazywamy czynnikami chroniącymi⁴.

Listy czynników ryzyka i chroniących bywają długie i różnorodne. Zmieniają się wraz ze zmianami obyczajowymi i kulturowymi społeczeństw. Różnie oceniana też jest ich hierarchia ważności.

Przez czynniki ryzyka należy rozumieć indywidualne cechy i zachowania uczniów, cechy środowiska społecznego i efekty ich wzajemnego oddziaływania, które wiążą się z wysokim prawdopodobieństwem wystąpienia zachowań ryzykownych stanowiących zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju, zdrowia, bezpieczeństwa lub funkcjonowania społecznego.

Wybrane ogólne **czynniki ryzyka** za K. Wojcieszkiem, to:

- środowisko społeczne promujące dane wzorce zachowań (przeludnione, przestępcze),
- normy społeczne (promujące, prowokujące dane zachowania),
- modelowanie takich zachowań w domu i w szkole,
- konflikty i doświadczenie izolacji w dzieciństwie,
- grupa rówieśnicza, w której normą są zachowania dysfunkcyjne,
- niskie wyniki osiągnięte w szkole i brak celów życiowych,
- łatwość zdobycia substancji psychoaktywnych,
- wczesna inicjacja w zachowaniach ryzykownych⁵.

Szereg czynników indywidualnych i społecznych, działając chroniąco, łagodzi wpływ kontaktu z czynnikami ryzyka. Przez czynniki chroniące należy rozumieć indywidualne cechy i zachowania uczniów, cechy środowiska społecznego i efekty ich wzajemnego oddziaływania, których występowanie wzmacnia ogólny potencjał zdrowotny ucznia i zwiększa jego odporność na działanie czynników ryzyka. Czynniki chroniące bezpośrednio zmniejszają poziom dysfunkcji, wchodzą w interakcje z czynnikami ryzyka łagodząc ich wpływ, przerywają łańcuch czynników pośredniczących, poprzez który działa czynnik ryzyka. Każdy z tych mechanizmów można wykorzystać w planowaniu strategii interwencji.

Czynnikami chroniącymi, zebranymi w oparciu o wyniki badań empirycznych przez Hawkinsa⁶ i wg Masten, Best, Gamezy⁷ są:

- silna więź z rodzicami,
- zainteresowanie nauką szkolną i rozwojem,

⁴Tamże, s. 16-17

⁵K. Wojcieszek: Profilaktyka w szkole, Poradnik wychowawcy, Praca zbiorowa. Warszawa 2002. Raabe

⁶Alkohol a Polska Młodzież – Raport 1994. „Działania profilaktyczne – co się już robi, a co jest jeszcze do zrobienia”. Alkohol a zdrowie nr 11. Warszawa 1995. PARPA, s. 33

⁷A. E. Kazdin: Zdrowie psychiczne młodzieży w okresie dorastania, „Nowiny Psychologiczne” 2, 1996, s.43.

- regularność praktyk religijnych,
- skłonność do respektowania norm i wartości społecznych,
- stała opieka sprawowana przez kompetentną osobę dorosłą,
- zdolności umożliwiające dobre wyniki w nauce,
- umiejętność rozwiązywania problemów,
- wrażliwość społeczna,
- poczucie własnej skuteczności.

VI DIAGNOZA SYTUACJI SZKOLNEJ

Szkolny Program Profilaktyki jest skorelowany z podstawowymi dokumentami wyznaczającymi zakres działań edukacyjno-wychowawczych oraz opiekuńczych. Uwzględnia potrzeby rozwojowe uczniów oraz obszary zagrożeń problemowych, których diagnozę oparto na podstawie:

- analizy sytuacji opiekuńczo-wychowawczej,
- obserwacji funkcjonowania uczniów w środowisku szkolnym,
- ankiet przeprowadzonych wśród uczniów, nauczycieli i rodziców,
- konsultacji z nauczycielami i pozostałymi pracownikami szkoły,
- rozmów z uczniami i rodzicami,
- analizy dokumentacji szkolnej, dzienników lekcyjnych, zeszytów uwag,
- analizy dokumentacji prowadzonej przez pedagoga szkolnego,
- konsultacji z ekspertami oraz informacji napływających z instytucji współpracujących ze szkołą.

Po analizie zebranych materiałów badawczych wysunięto następujące wnioski:

1. Rodzice sygnalizują problem pojawienia się zachowań agresywnych na przerwach, a także po lekcjach.
2. O podobnym problemie informują nauczyciele.
3. Najczęściej spotykanymi problemami są bójki i wyzwiska.
4. Pracownicy Poradni Psychologiczno–Pedagogicznej zauważają sporą liczbę dzieci wymagających pomocy terapeutycznej z uwagi na zakłócenia emocjonalne, zahamowanie lub nadpobudliwość psychoruchową.
5. Wokół szkoły (głównie w godzinach popołudniowych) przebywa sporo osób dorosłych, będących często pod wpływem alkoholu, używających wulgarnego słownictwa.
6. Obserwuje się uczniów spędzających zbyt wiele czasu „przed komputerem”, w świecie wirtualnej rzeczywistości.
7. Obserwuje się zagrożenie cyberprzemocą; potencjalni uczniowie mogą stać się ofiarami jak i sprawcami takiej przemocy.
8. Warunki domowe (materialno–bytowe) sporej liczby uczniów są trudne.
9. Część dzieci wychowuje się w rodzinach dotkniętych problemem alkoholowym.
10. Rodzice niektórych uczniów w celach zarobkowych przebywają za granicą.
11. Obserwuje się inne problemy świadczące o dysfunkcji niektórych rodzin.
12. Wielu uczniów ma trudności w nauce.

13. Do szkoły uczęszczają uczniowie, których rodzice dotknięci są bezrobociem.

14. Zauważa się uczniów o zaniżonej samoocenie.

Na tej podstawie oraz w wyniku opisywanych metod diagnozujących sytuację w środowisku utworzono własną listę czynników ryzyka i czynników chroniących, niezbędnych do uwzględnienia w planowanym programie profilaktyki:

CZYNNIKI RYZYKA	CZYNNIKI CHRONIĄCE
łatwy dostęp do substancji	szkoła może zwrócić się do policji o ochronę przed dilerami
lokalne tradycje i obyczaje sprzyjające używaniu środków uzależniających	szkoła może dokonywać oceny pewnych zwyczajów i wprowadzać nowe
obecność w najbliższym otoczeniu osób używających niektórych substancji szkodliwych dla zdrowia	szkoła może wprowadzić zakaz palenia na terenie szkoły, może prowadzić programy profilaktyczne dla rodziców
obecność osób uzależnionych w rodzinie	szkoła może otoczyć opieką profilaktyczną dzieci z rodzin alkoholowych, może przeciwdziałać przemocy wobec dzieci
konflikty w rodzinie	szkoła może informować rodziców o psychospołecznych skutkach konfliktów rodzinnych, szkoła może zaproponować rodzicom udział w „Szkole dla rodziców i wychowawców”
słabe wyniki w nauce	szkoła może organizować pomoc w nauce uczniom słabszym
niski status materialny rodziny	szkoła może współpracować z opieką społeczną lub sama organizować pomoc w zakresie dożywiania lub zakupu podręczników
grupa rówieśnicza negatywnie wpływająca na swoich członków	szkoła może popierać konkurencyjne, konstruktywne grupy rówieśnicze
brak podstawowych umiejętności społecznych	szkoła może realizować programy psychoedukacyjne
brak lub nieznanomość reguł ograniczających używanie substancji uzależniających	szkoła może wprowadzić pozytywne reguły życia w szkole
brak wiedzy o używaniu substancji i konsekwencjach używania	szkoła może realizować psychoedukację w rozmaitych formach

VII OKREŚLENIE CELÓW OGÓLNYCH I SZCZEGÓLOWYCH

Naczelnym celem profilaktyki jest ochrona wychowanka przed zagrożeniami rozwoju. Treści programu pozwalają na realizację tego celu poprzez taki wpływ na dziecko, aby radziło sobie ono lepiej, bez nadmiernego napięcia z rozwiązywaniem problemów, których dostarcza mu życie, aby rozumiało siebie, umiało współżyć z innymi i potrafiło również w sobie samym znajdować oparcie w trudnych sytuacjach. Młody człowiek o prawidłowo rozwijającej się osobowości, umiejący samodzielnie podejmować decyzje, będzie mniej skłonny sięgać po alkohol czy inne środki uzależniające.

Cele szczegółowe:

- rozpoznawanie i przezwyciężanie trudności w nauce oraz przeciwdziałanie niepowodzeniom szkolnym,
- rozszerzanie form pomocy dzieciom mającym trudności w nauce lub wykazującym niechęć do nauki szkolnej,
- otoczenie opieką i wsparciem wszystkich uczniów, zwłaszcza znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej oraz zagrożonych marginalizacją,
- rozwijanie umiejętności życiowych ułatwiających funkcjonowanie w grupie społecznej,
- kształtowanie w uczniach poczucia własnej wartości oraz motywowanie do podejmowania w środowisku szkolnym różnych form aktywności zaspokajających ich potrzeby psychiczne, fizyczne, emocjonalne, społeczne i duchowe,
- kształtowanie umiejętności komunikowania się, uczenie zachowań asertywnych,
- rozwijanie umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach (rozwiązywanie problemów i sytuacji konfliktowych),
- uczenie radzenia sobie w sytuacjach stresogennych, radzenia sobie ze złością,
- zapewnienie uczniom poczucia bezpieczeństwa podczas wszystkich form zajęć realizowanych w szkole oraz w relacjach rówieśniczych,
- wskazywanie perspektyw zdrowego stylu życia i sposobów osiągania satysfakcji osobistej sukcesu życiowego bez sięgania po używki,
- upowszechnienie wśród uczniów wiedzy na temat zdrowia psychicznego,
- kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego,
- poszerzanie wiedzy na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży oraz rozpoznawania wczesnych zaburzeń,
- uświadomienie konsekwencji stosowania różnych form używek (alkohol, papierosy, narkotyki, środki psychoaktywne),
- wspieranie rodziców w kształtowaniu ważnych umiejętności wychowawczych oraz informowanie ich o sposobach zapobiegania uzależnieniom,
- integrowanie środowiska szkolnego i rodzinnego uczniów w celu budowania wzajemnego zaufania,
- podejmowanie współpracy z instytucjami wspierającymi szkołę w realizowaniu działań z zakresu profilaktyki.

VIII MOŻLIWOŚCI I ZASOBY SZKOŁY:

- Szkoła dysponuje zasobami ludzkimi niezbędnymi do realizacji programu, a więc takimi, które mogą realizować zajęcia lub też podzielić się swoimi doświadczeniami w tej pracy.
- Kompetencje nauczycieli, w zakresie przekazywanych treści, umiejętności interpersonalnych i ogólnej wiedzy z zakresu profilaktyki, będą poszerzane zgodnie ze zgłaszanymi potrzebami (warsztaty, konferencje szkoleniowe, lekcje koleżeńskie, itp.)
- W szkole prowadzonych jest wiele różnorodnych zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia dla uczniów, jako alternatywnej, pozytywnej formy działalności zaspakajającej ważne potrzeby, w szczególności potrzebę podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności, satysfakcji życiowej oraz spędzania czasu wolnego.

- Szkoła posiada certyfikat „Śląskiej Szkoły Promującej Zdrowie”, naszą tradycją jest promowanie zdrowego stylu życia.
- W szkole działa sklepik, który działa zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. w sprawie grup środków spożywczych przeznaczonych do sprzedaży dzieciom i młodzieży w jednostkach systemu oświaty oraz wymagań, jakie muszą spełniać środki spożywcze stosowane w ramach żywienia zbiorowego dzieci i młodzieży w tych jednostkach (Dz. U. poz. 1154)
- W szkole jest zatrudniony pedagog szkolny, który na bieżąco realizuje zadania w zakresie pomocy psychologiczno-pedagogicznej, wynikające z Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie zasad udzielania i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach⁸.
- Współpraca szkoły z instytucjami zajmującymi się profilaktyką układa się dobrze; szkoła na bieżąco współpracuje z m.in.: policją, sądem, kuratorami społecznymi, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną, Ośrodkiem Pomocy Społecznej, Ośrodkiem Interwencji Kryzysowej i Psychoterapii, Regionalnym Towarzystwem Oświaty Zdrowotnej, Radą Dzielnicy, Placówką Wsparcia Dziennego itp.
- Szkoła posiada bazę materialną niezbędną do realizacji założeń programu.

IX METODY I FORMY REALIZACJI PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ WYCHOWAWCZYCH I PROFILAKTYCZNYCH

Działania wychowawcze i profilaktyczne w szkole są realizowane w ramach:

- zajęć edukacyjnych z zakresu kształcenia ogólnego,
- dodatkowych zajęć, dla których nie została ustalona podstawa programowa, lecz program nauczania tych zajęć został włączony do szkolnego zestawu programów nauczania,
- zajęć prowadzonych w ramach pomocy psychologiczno-pedagogicznej,
- zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia uczniów,
- prowadzonych lekcji religii,
- zajęć edukacyjnych „wychowanie do życia w rodzinie”,
- zajęć z wychowawcą,
- pomocy psychologiczno-pedagogicznej, w formach określonych w stosownych przepisach,
- realizowanych wśród uczniów oraz ich rodziców rekomendowanych i autorskich programów profilaktycznych i promocji zdrowia psychicznego,
- doskonalenia zawodowego nauczycieli w zakresie realizacji szkolnej interwencji profilaktycznej, w przypadku wystąpienia u uczniów zachowań ryzykownych.

Wyżej wymienione działania mogą być realizowane:

- w oddziale klasowym,
- w grupie międzyklasowej,
- w wybranej grupie społecznej (uczniowie, nauczyciele, rodzice),

⁸Dz. U. poz. 532

- z udziałem całej społeczności szkolnej,
- w trakcie bieżącej pracy z uczniem.

Formy, w jakich realizowane będą podejmowane działania, to m.in.:

- pogadanki, wykłady,
- zajęcia warsztatowe,
- treningi umiejętności,
- spektakle, filmy,
- szkolenia i inne formy doskonalenia zawodowego,
- imprezy ogólnoszkolne, środowiskowe,
- happeningi, kampanie społeczne, itp.
- podejmowane działania alternatywne, np. konkursy, gazetki, wycieczki itp.

X ZADANIA POSZCZEGÓLNYCH PODMIOTÓW

- Do zadań Rady Pedagogicznej należy:
 - uchwalanie szkolnego programu profilaktyki, w porozumieniu z Radą Rodziców,
 - określanie zadań w zakresie profilaktyki,
 - dokonywanie analizy działalności profilaktycznej.
- Do zadań Rady Rodziców należy:
 - uchwalanie szkolnego programu profilaktyki, w porozumieniu z Radą Pedagogiczną,
 - analizowanie opinii pozostałych rodziców oraz przekazywanie ich Radzie Pedagogicznej,
 - współpraca z Radą Pedagogiczną i dyrekcją w zakresie realizowanych działań profilaktycznych.
- Do zadań dyrektora należy:
 - monitorowanie realizacji programu,
 - pomoc nauczycielom w realizacji zadań i wspieranie ich w podnoszeniu kompetencji zawodowych z zakresu profilaktyki
 - zapewnienie prawidłowego obiegu informacji,
 - wyznaczanie osób odpowiedzialnych za realizację działań profilaktycznych,
 - czuwanie nad spójnością oddziaływań profilaktycznych i wychowawczych wszystkich pracowników.
- Do zadań nauczycieli należy:
 - współpraca z wychowawcami klas w realizacji zadań profilaktycznych,
 - realizowanie założonych działań profilaktycznych na wszystkich zajęciach edukacyjnych, rozwijających zainteresowania i uzdolnienia oraz innych, prowadzonych w ramach pracy szkoły,
 - podnoszenie kwalifikacji i zdobywanie nowych umiejętności w zakresie działań profilaktycznych.
- Do zadań wychowawców klas należy:
 - sporządzenie wychowawczego planu pracy na dany rok szkolny, w oparciu o szkolny program wychowawczy i profilaktyki,
 - realizacja zadań z zakresu profilaktyki,

- integracja zespołu klasowego,
- dbanie o poczucie bezpieczeństwa i akceptacji ucznia w klasie,
- wyposażenie uczniów w umiejętności radzenia sobie w trudnych sytuacjach,
- zapoznanie rodziców z dokumentacją szkolną,
- informowanie rodziców o funkcjonowaniu dziecka w szkole,
- współpraca z rodzicami uczniów w celu budowania postaw prozdrowotnych i zdrowego stylu życia.
- Do zadań pedagoga szkolnego należy:
 - diagnozowanie problemów wychowawczych szkoły,
 - rozpoznawanie indywidualnych potrzeb uczniów,
 - organizowanie i prowadzenie różnych form pomocy psychologiczno-pedagogicznej dla uczniów, rodziców i nauczycieli, odpowiednio do rozpoznanych potrzeb,
 - podejmowanie działań profilaktyczno-wychowawczych, wynikających z realizowanego programu,
 - wspieranie wychowawców i pozostałych pracowników szkoły w realizacji zadań profilaktyczno-wychowawczych, wynikających programu,
 - współpraca z instytucjami wspierającymi podejmowane przez szkołę działania z zakresu profilaktyki,
 - współpraca z rodzicami w celu budowania postaw prozdrowotnych i zdrowego stylu życia,
 - przekazywanie uczniom, rodzicom i nauczycielom informacji na temat obowiązujących procedur postępowania w przypadku podejmowania zachowań ryzykownych oraz konsekwencji prawnych, związanych z naruszeniem obowiązujących przepisów,
 - systematyczne doskonalenie swoich kompetencji w zakresie wychowania i profilaktyki.
- Do zadań rodziców należy:
 - utrzymywanie regularnego kontaktu ze szkołą,
 - przekazywanie Radzie Rodziców opinii na temat profilaktyki,
 - podejmowanie wspólnych celów i realizacja zadań zawartych w programie,
 - podnoszenie kompetencji wychowawczych, w zakresie wiedzy na temat rozwoju dziecka, jego potrzeb oraz zagrożeń.
- Do zadań pozostałych pracowników szkoły należy:
 - współpraca z nauczycielami, wychowawcami i dyrekcją w zakresie realizacji zadań wynikających z programu,
 - informowanie dyrekcji o wszystkich zaobserwowanych, niepokojących zachowaniach ryzykownych, mogących mieć negatywny wpływ na rozwój dzieci,
 - przestrzeganie procedur postępowania w sytuacjach zagrożenia.

XI STRUKTURA I TREŚCI PROGRAMU

I DZIAŁANIA WYCHOWAWCZE

Cel główny:

- prowadzenie działań z zakresu promocji zdrowia;
- wspomaganie ucznia w jego rozwoju ukierunkowanym na osiągnięcie pełnej dojrzałości.

Cele szczegółowe:

- upowszechnianie wiedzy oraz kształtowanie umiejętności pozwalających na prowadzenie zdrowego stylu życia i podejmowanie zachowań prozdrowotnych;
- budowanie równowagi i harmonii psychicznej;
- kształtowanie postaw sprzyjających wzmocnieniu zdrowia własnego i innych;
- kształtowanie środowiska sprzyjającego rozwojowi zdrowia, osiągnięcie właściwego stosunku do świata, poczucia siły, chęci do życia i witalności;
- kształtowanie postawy otwartości w życiu społecznym, opartej na samodzielnej analizie wzorów i norm społecznych oraz ćwiczeniu umiejętności wypełniania ról społecznych;
- zdobycie konstruktywnego i stabilnego systemu wartości, docenienie zdrowia oraz poczucia sensu istnienia.

Większość działań wychowawczych, podejmowanych w stosunku do uczniów jest zawartych w szkolnym programie wychowawczym.

Działania wychowawcze, kierowane do uczniów:

ZADANIE	ODPOWIEDZIALNY	SPOSÓB DOKUMENTOWANIA	UWAGI
Przekazywanie treści dotyczących zdrowego stylu życia na wszystkich zajęciach	wszyscy nauczyciele	zapisy w dziennikach lekcyjnych	
Upowszechnienie wśród uczniów wiedzy na temat zdrowia psychicznego, kształtowanie zachowań i stylów życia korzystnych dla zdrowia psychicznego	wychowawcy klas nauczyciele	zapisy w dziennikach lekcyjnych	
Organizowanie zajęć pozalekcyjnych, poszerzanie oferty zajęć, zgodnie z oczekiwaniami uczniów i rodziców oraz możliwościami	dyrektor, nauczyciele prowadzący zajęcia	dokumentacja szkolna, arkusz organizacyjny	

szkoły			
Udział uczniów w wycieczkach	wychowawcy klas	plan wycieczek karta wycieczki	
Zapoznanie uczniów z różnymi formami spędzania czasu wolnego	wychowawcy klas wszyscy nauczyciele	zapisy w dziennikach lekcyjnych	
Udział w programach i akcjach prowadzonych przez RTOZ: -„Trzymaj formę”, -„Nie pal przy mnie, proszę”, -„Szkłanka mleka”	pani Dziedzic pani intendenta	sprawozdania z udziału w przedsięwzięciach	
Funkcjonowanie na terenie szkoły sklepiku oferującego „zdrową żywność”	dyrektor	umowa zawarta z agentem	
Promowanie w środowisku szkolnym sylwetek absolwentów, odnoszących różnorodne sukcesy na polu edukacyjnym, artystycznym, społecznym, itp.	Wychowawcy klas dyrektor	analiza dokumentacji szkolnej, rozmowy z uczniami i nauczycielami	
Angażowanie uczniów w działalność wolontarystyczną poprzez udział w akcjach społecznych, charytatywnych, np. paczki dla potrzebujących, karma dla zwierząt, „groszobus” itp.	Samorząd Uczniowski	dokumentacja Samorządu Uczniowskiego	
Wdrażanie uczniów do udzielania pomocy koleżeńskiej	wychowawcy klas wszyscy nauczyciele	analiza klasowego zeszytu uwag	
Wyrabianie umiejętności wywiązywania się z powierzonych ról społecznych poprzez udział uczniów w pracach samorządu szkolnego, klasowego	wychowawcy klas, Samorząd Uczniowski	analiza klasowego zeszytu uwag	
Promowanie znanych osobowości, postaci literackich, bohaterów mogących stanowić wzór do naśladowania	wszyscy nauczyciele	zapisy w dziennikach lekcyjnych	

Działania wychowawcze, kierowane do rodziców:

ZADANIE	ODPOWIEDZIALNY	SPOSÓB DOKUMENTOWANIA	UWAGI
Organizowanie i angażowanie rodziców do aktywnego udziału w imprezach szkolnych/środowiskowych, np. festyn, zabawa karnawałowa, imprezy klasowe	dyrektor wychowawcy klas	analiza dokumentacji szkolnej	
Promowanie w środowisku szkolnym sylwetek absolwentów,	Wychowawcy klas	analiza dokumentacji	

odnoszących różnorodne sukcesy na polu edukacyjnym, artystycznym, społecznym, itp.	dyrektor	szkolnej, rozmowy z uczniami i nauczycielami	
--	----------	--	--

Działania wychowawcze, kierowane do nauczycieli i pozostałych pracowników szkoły:

ZADANIE	ODPOWIEDZIALNY	SPOSÓB DOKUMENTOWANIA	UWAGI
Upowszechnianie wśród wszystkich pracowników szkoły procedur postępowania w sytuacjach kryzysowych	dyrektor	protokolarz posiedzeń Rady Pedagogicznej, rozmowa z pracownikami szkoły	

II DZIAŁANIA EDUKACYJNE

Cel główny:

- poszerzanie i kształtowanie wiedzy i umiejętności u uczniów, ich rodziców, nauczycieli i wychowawców z zakresu promocji zdrowia i zdrowego stylu życia;
- prowadzenie działań z zakresu promocji zdrowia.

Cele szczegółowe:

- poszerzanie wiedzy rodziców, nauczycieli i wychowawców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży, rozpoznawania wczesnych objawów używania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych, nowych substancji psychoaktywnych, zwanych dalej substancjami niedozwolonymi; a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz postępowania w tego typu przypadkach;
- rozwijanie i wzmacnianie umiejętności psychologicznych i społecznych uczniów;
- kształtowanie u uczniów umiejętności życiowych, w szczególności samokontroli, radzenia sobie ze stresem, rozpoznawania i wyrażania własnych emocji;
- kształtowanie krytycznego myślenia i wspomaganie uczniów w konstruktywnym podejmowaniu decyzji w sytuacjach trudnych, zagrażających prawidłowemu rozwojowi i zdrowemu życiu;
- prowadzenie wewnątrzszkolnego doskonalenia kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie rozpoznawania wczesnych objawów używania substancji niedozwolonych oraz podejmowania szkolnej interwencji profilaktycznej;
- doskonalenie kompetencji nauczycieli i wychowawców w zakresie profilaktyki używania środków i substancji, o których mowa wyżej, norm rozwojowych i zaburzeń zdrowia psychicznego wieku rozwojowego.

Działania edukacyjne, kierowane do uczniów:

ZADANIE	ODPOWIEDZIALNY	SPOSÓB DOKUMENTOWANIA	UWAGI
Realizacja zajęć dotyczących zagrożeń związanych z używaniem tytoniu, e-papierosów, alkoholu, innych środków psychoaktywnych, w tym „dopalaczy”, zażywania suplementów żywienia i leków bez zaleceń lekarza	wychowawcy klas, pedagog szkolny	zapisy w dzienniku lekcyjnym, dokumentacja pedagoga szkolnego	
Realizacja zajęć rozwijających i kształtujących umiejętności psychospołeczne uczniów, przewidzianych w szkolnym programie wychowawczym	wychowawcy klas pedagog szkolny	zapisy w dziennikach lekcyjnych, plan wychowawczy klasy, dokumentacje pedagoga szkolnego	
Kształtowanie postaw proekologicznych: udział w akcjach zbiórki surowców wtórnych, nakrętek, baterii itp.	dyrektor	analiza dokumentacji	
Organizowanie warsztatów/spektakli promujących zdrowy styl życia	pedagog szkolny	dokumentacja pedagoga szkolnego	
Organizowanie zajęć warsztatowych dla uczniów, prowadzonych przez ekspertów, poświęconych radzeniu sobie w sytuacjach trudnych, rozwiązywaniu konfliktów, itp.	pedagog szkolny	dokumentacja pedagoga szkolnego	
Organizowanie zajęć dla uczniów, poświęconych radzeniu sobie z zachowaniami agresywnymi oraz przeciwdziałaniu agresji i przemocy	pedagog szkolny	dokumentacja pedagoga szkolnego	
Realizacja zajęć uświadamiających zagrożenia płynące z mediów – uczenie krytycznego stosunku do środków masowego przekazu, zwracanie uczniom uwagi na sposoby i mechanizmy manipulacji stosowane w mediach	wychowawcy klas nauczyciel informatyki pedagog szkolny	zapisy w dziennikach lekcyjnych, dokumentacja pedagoga szkolnego	
Uczenie odpowiedzialności za treści publikowane w sieci, za konsekwencje upublicznienia wizerunku własnego i osób trzecich, publikowania obraźliwych treści – zjawisko cyberprzemocy; Dostarczanie wiedzy na temat ryzyka uzależnienia od komputera	wychowawcy klas nauczyciel informatyki	zapisy w dziennikach lekcyjnych	
Zwracanie uwagi uczniów na symptomy mogące świadczyć o	pedagog szkolny,	dokumentacja pedagoga	

obniżonym nastroju i depresji u dzieci i młodzieży	higienistka szkolna	szkolnego i higienistki	
Uczenie konstruktywnego radzenia sobie ze stresem, dostarczenia wiedzy o skutkach długotrwałej ekspozycji na stres	wychowawcy klas, pedagog szkolny	zapisy w dziennikach lekcyjnych, dokumentacja pedagoga szkolnego	
Indywidualne konsultacje i wsparcie uczniów	pedagog szkolny	dokumentacja pedagoga szkolnego	

Działania edukacyjne, kierowane do rodziców:

ZADANIE	ODPOWIEDZIALNY	SPOSÓB DOKUMENTOWANIA	UWAGI
Przeprowadzenie prelekcji dla rodziców nt. „ <i>Dopalacze – nowe zagrożenie; jak mu przeciwdziałać?</i> ”	dyrektor pedagog szkolny	protokolarz spotkań z rodzicami	
Poszerzanie wiedzy rodziców na temat prawidłowości rozwoju i zaburzeń zdrowia psychicznego dzieci i młodzieży oraz rozpoznawania wczesnych objawów zaburzeń	wszyscy nauczyciele	notatki z rozmów, inna dokumentacja	
Zachęcanie rodziców do udziału w „Szkole dla rodziców”	pedagog szkolny	dokumentacja pedagoga szkolnego	
Uświadamianie rodzicom odpowiedzialności za kształtowanie właściwych postaw u dzieci	wszyscy nauczyciele	notatki z rozmów, inna dokumentacja	

Działania edukacyjne, kierowane do nauczycieli i pozostałych pracowników szkoły:

ZADANIE	ODPOWIEDZIALNY	SPOSÓB DOKUMENTOWANIA	UWAGI
Uwzględnianie potrzeb szkolenia nauczycieli w zakresie podejmowanych działań z zakresu profilaktyki w rocznym planie doskonalenia nauczycieli	dyrektor, lider WDN	roczny plan doskonalenia nauczycieli	
Przeprowadzenie szkolenia dla nauczycieli z zakresu środków psychoaktywnych, w tym „dopalaczy”	dyrektor pedagog szkolny lider WDN	protokolarz posiedzeń Rady Pedagogicznej	
Upowszechnianie informacji na temat zagrożeń oraz obowiązujących procedur postępowania wśród wszystkich pracowników szkoły	dyrektor	protokolarz posiedzeń Rady Pedagogicznej	

Podnoszenie kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie realizowania szkolnej interwencji profilaktycznej, poprzez udział w zewnętrznych formach doskonalenia	dyrektor, wszyscy nauczyciele	dokumentacja szkolna, roczny plan doskonalenia nauczycieli	
---	----------------------------------	---	--

III DZIAŁANIA INFORMACYJNE

Cel główny:

- dostarczanie rzetelnych i aktualnych informacji, dostosowanych do wieku oraz możliwości psychofizycznych odbiorców, na temat zagrożeń i rozwiązywania problemów związanych z używaniem niebezpiecznych środków i substancji, skierowanych do uczniów oraz ich rodziców, a także nauczycieli i wychowawców oraz innych pracowników szkoły.

Cele szczegółowe:

- dostarczenie aktualnych informacji nauczycielom, wychowawcom i rodzicom na temat skutecznych sposobów prowadzenia działań wychowawczych i profilaktycznych związanych z przeciwdziałaniem używaniu środków i substancji niedozwolonych;
- udostępnienie informacji o ofercie pomocy specjalistycznej dla uczniów, ich rodziców w przypadku używania środków i substancji niedozwolonych;
- przekazanie informacji uczniom, ich rodzicom oraz nauczycielom i wychowawcom na temat konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem przepisów prawa;
- informowanie uczniów oraz ich rodziców o obowiązujących procedurach postępowania nauczycieli i wychowawców oraz o metodach współpracy szkół i placówek z Policją w sytuacjach zagrożenia narkomanią.

Działania informacyjne, kierowane do uczniów:

ZADANIE	ODPOWIEDZIALNY	SPOSÓB DOKUMENTOWANIA	UWAGI
Promowanie wśród uczniów postaw prozdrowotnych na wszystkich zajęciach edukacyjnych i pozalekcyjnych	wszyscy nauczyciele	zapisy w dziennikach lekcyjnych	
Rozpowszechnianie oferty zajęć pozalekcyjnych wśród uczniów i rodziców	dyrektor, nauczyciele prowadzący zajęcia	dokumentacja szkolna, arkusz organizacyjny	
Rozpowszechnianie informacji na temat instytucji świadczących pomoc w sytuacjach kryzysowych	pedagog szkolny wychowawcy klas	obserwacja	informacje na stronie internetowej, w

			gablotach szkolnych
Przeprowadzenie spotkania uczniów klas IV-VI z policjantem; „Środki stosowane względem nieletnich”; „Zagrożenie cyberprzemocą”	pedagog szkolny	dokumentacja pedagoga szkolnego	

Działania informacyjne, kierowane do rodziców:

ZADANIE	ODPOWIEDZIALNY	SPOSÓB DOKUMENTOWANIA	UWAGI
Zapoznanie rodziców z dokumentacją szkolną, zwrócenie uwagi na zasady obowiązujące w szkole	wychowawcy klas	protokolarz spotkań z rodzicami	
Promowanie wśród rodziców postaw prozdrowotnych	wszyscy nauczyciele	protokoły spotkań z rodzicami	
Rozpowszechnianie oferty zajęć pozalekcyjnych	dyrektor, nauczyciele prowadzący zajęcia	dokumentacja szkolna, arkusz organizacyjny	
Rozpowszechnianie informacji na temat instytucji świadczących pomoc w sytuacjach kryzysowych	pedagog szkolny wychowawcy klas	obserwacja	informacje na stronie internetowej, w gablotach szkolnych
Cykliczne spotkania informacyjne dla rodziców na temat aktualnej sytuacji wychowawczej w szkole oraz konsekwencji prawnych związanych z naruszeniem obowiązującego prawa	pedagog szkolny	protokolarz Rady Rodziców dokumentacja pedagoga szkolnego	
Propagowanie wśród rodziców informacji na temat możliwości skorzystania z dostępnych form pomocy materialnej, np. stypendium szkolne, wyprawka, dożywianie.	dyrekcja, wychowawcy klas, pedagog szkolny	dokumentacja pedagoga szkolnego	

Działania informacyjne, kierowane do nauczycieli i pozostałych pracowników szkoły:

ZADANIE	ODPOWIEDZIALNY	SPOSÓB DOKUMENTOWANIA	UWAGI
Rozpowszechnianie informacji na temat instytucji świadczących pomoc w sytuacjach kryzysowych	pedagog szkolny wychowawcy klas	obserwacja	informacje na stronie internetowej, w

			gablotach szkolnych
Upowszechnianie informacji na temat dostępnej literatury fachowej	nauczyciel-bibliotekarz	dokumentacja biblioteki	

IV DZIAŁANIA PROFILAKTYCZNE

Cel główny:

- realizowanie działań z zakresu profilaktyki uniwersalnej, selektywnej i wskazującej.

Cele szczegółowe:

- w przypadku profilaktyki uniwersalnej – wspieranie wszystkich uczniów w prawidłowym rozwoju i zdrowym stylu życia oraz podejmowanie działań, których celem jest ograniczanie zachowań ryzykownych niezależnie od poziomu ryzyka używania przez nich środków i substancji niedozwolonych;
- w przypadku profilaktyki selektywnej – wspieranie uczniów, którzy ze względu na swoją sytuację rodzinną, środowiskową lub uwarunkowania biologiczne są w wyższym stopniu narażeni na rozwój zachowań ryzykownych;
- w przypadku profilaktyki wskazującej – wspieranie uczniów, u których rozpoznano wczesne objawy używania środków i substancji niedozwolonych lub występowania innych zachowań ryzykownych, które nie zostały zdiagnozowane jako zaburzenia lub choroby wymagające leczenia.

Prezentowany program w zdecydowanej większości obejmuje działania z zakresu profilaktyki uniwersalnej, kierowane do wszystkich uczniów. W przypadku zdiagnozowania pojawienia się zachowań ryzykownych, będą podejmowane działania z zakresu profilaktyki selektywnej. Realizatorami działań profilaktyki wskazującej mogą być osoby posiadające specjalistycznego przygotowania terapeutycznego, a terenem ich działania są w szczególności poradnie specjalistyczne lub placówki resocjalizacyjne, stąd też uczniowie należący do tej grupy ryzyka będą kierowani do placówek specjalistycznych.

Działania profilaktyczne, kierowane do uczniów:

ZADANIE	ODPOWIEDZIALNY	SPOSÓB DOKUMENTOWANIA	UWAGI
Wdrażanie wśród uczniów rekomendowanych programów profilaktycznych	pedagog szkolny	dokumentacja pedagoga szkolnego, sprawozdania	PPP jest w trakcie negocjacji z UM w sprawie finansowania programu

Realizowanie wśród uczniów programu promującego zdrowie psychiczne, upowszechnianie treści z zakresu zdrowia psychicznego, higieny psychicznej, aktywnych form spędzania czasu wolnego, technik relaksacyjnych, poczucia własnej wartości, umiejętności asertywnego zachowania się w sytuacjach trudnych, itp.	wychowawcy, pedagog szkolny	zapisy w dziennikach lekcyjnych, plan wychowawczy klasy, dokumentacja pedagoga szkolnego	
Przygotowanie oferty zajęć rozwijających zainteresowania i uzdolnienia, jako alternatywnej formy działalności, zaspokajającej potrzeby, m.in. podniesienia samooceny, sukcesu, przynależności, satysfakcji życiowej.	dyrektor	arkusz organizacyjny szkoły	
Prowadzenie zajęć wspierających dla uczniów, w celu eliminacji problemów emocjonalnych	pedagog szkolny	dokumentacja pedagoga szkolnego	
Informowanie uczniów i ich rodziców, podczas indywidualnych rozmów, o możliwościach uzyskania pomocy w sytuacjach kryzysowych oraz o konsekwencjach związanych z naruszeniem prawa	pedagog szkolny	dokumentacja pedagoga szkolnego	
Pogłębiona diagnoza; kierowanie uczniów do udziału w zajęciach specjalistycznych	pedagog szkolny	dokumentacja pedagoga szkolnego	w przypadku zdiagnozowania uczniów wymagających takiej formy pomocy
Rozpoznawanie przyczyn niepowodzeń szkolnych oraz podejmowanie działań zmierzających do przeciwdziałania tym niepowodzeniom	dyrektor, wychowawcy, nauczyciele, pedagog szkolny	dokumentacja szkolna, dokumentacja z zakresu udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej	
Objęcie pomocą materialną uczniów kwalifikujących się do takiej formy pomocy	wychowawcy, pedagog szkolny	dokumentacja pedagoga szkolnego	

Działania profilaktyczne, kierowane do rodziców:

ZADANIE	ODPOWIEDZIALNY	SPOSÓB DOKUMENTOWANIA	UWAGI
Rozmowy z rodzicami na temat niepokojących zachowań uczniów	wychowawcy klas, wszyscy nauczyciele,	notatki z rozmów, dokumentacja pedagoga	

	pedagog szkolny	szkolnego	
Informowanie uczniów i ich rodziców, podczas indywidualnych rozmów, o możliwościach uzyskania pomocy w sytuacjach kryzysowych oraz o konsekwencjach związanych z naruszeniem prawa	pedagog szkolny	dokumentacja pedagoga szkolnego	
Udzielanie pomocy materialnej w ramach dostępnych form pomocy materialnej, np. stypendium szkolne, wyprawka, dożywianie.	dyrekcja, wychowawcy klas, pedagog szkolny	dokumentacja pedagoga szkolnego	

Działania profilaktyczne, kierowane do nauczycieli i pozostałych pracowników szkoły:

ZADANIE	ODPOWIEDZIALNY	SPOSÓB DOKUMENTOWANIA	UWAGI
Monitorowanie rozpowszechniania używania przez uczniów substancji psychoaktywnych; informowanie dyrekcji o wszystkich niepokojących sytuacjach	wszyscy pracownicy szkoły	dokumentacja pedagoga szkolnego	
Wspieranie rodziców i nauczycieli w podejmowaniu działań interwencyjnych	pedagog szkolny	dokumentacja pedagoga szkolnego	
Bieżąca współpraca z instytucjami	dyrektor, pedagog szkolny	dokumentacja pedagoga szkolnego	

XII SPODZIEWANE EFEKTY PODEJMOWANYCH DZIAŁAŃ

1. Szkoła jest miejscem przyjaznym uczniowi i sprzyja jego rozwojowi.
2. Obserwuje się wzrost wyników w nauce i wyższą frekwencję na zajęciach.
3. Uczniowie korzystają z dostępnych form pomocy w nauce.
4. Uczniowie są objęci dostępnymi formami pomocy materialnej.
5. Uczniowie posiadają umiejętności niezbędne do pracy w grupie.
6. Uczniowie przejawiają postawy otwartości w życiu społecznym, biorą udział a akcjach społecznych i charytatywnych.
7. Uczniowie podejmują różne formy aktywności zaspakajające ich potrzeby psychiczne, fizyczne, emocjonalne, społeczne i duchowe.
8. Uczniowie znają sposoby radzenia sobie w sytuacjach trudnych (rozwiązywanie problemów i sytuacji konfliktowych), wiedzą, jak radzić sobie ze stresem i ze złością.
9. Uczniowie potrafią rozpoznać zagrożenia współczesnego świata i posiadają umiejętności zapobiegania im (uzależnienia od substancji psychoaktywnych, świadome i odpowiedzialne korzystanie z mediów elektronicznych, zagrożenie cyberprzemocą itp.).
10. Zdrowie zajmuje jedną z wyższych pozycji w hierarchii systemu wartości wykształconej w uczniach.
11. Uczniowie prowadzą zdrowy styl życia i podejmują zachowania prozdrowotne.
12. Uczniowie są świadomi konsekwencji stosowania różnych form używek (alkohol, papierosy, narkotyki, środki psychoaktywne).
13. Uczniowie wiedzą, gdzie należy szukać pomocy w sytuacjach trudnych.
14. Rodzice dysponują wiedzą z zakresu profilaktyki uzależnień i świadomie uczestniczą w działaniach podejmowanych przez szkołę.
15. Rodzice i nauczyciele posiadają wiedzę na temat rozpoznawania wczesnych objawów używania środków psychoaktywnych, a także suplementów diet i leków w celach innych niż medyczne oraz znają sposoby postępowania w tego typu przypadkach.
16. Nauczyciele podnoszą swoje kompetencje zawodowe w zakresie podejmowanych działań wychowawczych i profilaktycznych.
17. Szkoła współpracuje ze specjalistami, instytucjami w realizacji zadań wynikających z programu.

XIII OCENA SKUTECZNOŚCI PROGRAMU - EWALUACJA

Sposoby ewaluacji:

- obserwacja zachowań uczniów,
- uwagi nauczycieli dotyczące realizowanego programu,
- rozmowy z uczniami, rodzicami, pracownikami szkoły,
- analiza ankiet przeprowadzonych wśród uczniów, nauczycieli, rodziców,
- analiza dokumentów,
- analiza sytuacji wychowawczej,
- sugestie specjalistów i ekspertów.

Na podstawie przeprowadzonej ewaluacji, zostaną wyciągnięte wnioski do pracy w kolejnym roku szkolnym.

Przeprowadzona każdego roku diagnoza sytuacji wychowawczej w szkole oraz wnioski z ewaluacji posłużą do sformułowania znowelizowanych działań profilaktycznych na kolejny rok szkolny.

Ewaluację przeprowadzi zespół wyznaczony przez dyrektora szkoły.

Każdego roku, na pierwszym w roku szkolnym posiedzeniu Rady Pedagogicznej nauczycielom zostanie przedstawiony projekt programu profilaktyki na kolejny rok szkolny, natomiast rodzicom, na pierwszym w roku szkolnym zebraniu Rady Rodziców.

Program Profilaktyki Szkoły Podstawowej nr 3 im. św. Stanisława Kostki
w Rybniku został zatwierdzony

przez Radę Rodziców

.....
/data/

.....
/podpis przewodniczącego Rady Rodziców/

oraz

przez Radę Pedagogiczną

.....
/data/

.....
/podpis przewodniczącego Rady Pedagogicznej/

i wprowadzony w życie

Uchwałą Rady Pedagogicznej nr z dnia

.....
/data/

.....
/podpis dyrektora szkoły/